

Sochy s dřevěnou duší

DŘEVO MI VONÍ, MÁ ENERGII, JE POŘÁD ŽIVÉ, BAVÍ MĚ, NAPLŇUJE A DÁVÁ MOŽNOST SEBEREALIZACE. – JIŘÍ VYVIAL JE SICE PŮVODEM STROJNÍ TECHNIK, VE ZRALÉM VĚKU SE ALE ZHLÉDL VE DŘEVU A POSTUPNĚ SE OD DROBNÝCH ŠPERKŮ PROPRACOVAL AŽ K NÁROČNĚJŠÍM, PROSTOROVĚ VÝRAZNÝM PLASTIKÁM. NEZANEDBATELNOU ČÁSTÍ JEHO PORTFOLIA JSOU I EXTERIÉROVÉ PRVKY DO PARKŮ A ZAHRAD.

Text Petra Švepešová, foto Jiří Vyvial

Co vás přivedlo k práci se dřevem?

Jednoduše řečeno touha po seberealizaci, být svůj. Tehdy jsem ještě nevěděl, že to tak budu dnes nazývat. Tvořit Něco, kde si mohu dělat, co chci a dokonce, že by se to mohlo líbit i někomu jinému, mi bralo dech a dávalo chuť začít. Odpovídal jsem si ve dřevě na své životní otázky při své cestě nahoru, dolů, kam, jak a proč? Začal jsem ve 40 letech a jsem na cestě.

Máte technické vzdělání. Byl vám někdo z okolí vzorem?

Nebylo to z okolí, byl to ten nejlepší. Jednoznačně Henry Moore, byl TO můj slabikář, fascinoval mně a dokázal jsem zírat na jeho díla celé hodiny. Chtěl jsem být sochařem. On mne inspiroval, že bych TO taky mohl dělat. Později pak z řezbářů František Bílek nejen pro svou tvorbu, ale i způsobem života. Jsem samouk. Nemám

žádnou výtvarnou školu, což má své výhody i nevýhody. Nevýhodou bylo prokousávání ke známým technikám metodou pokus – omyl, to ubírá čas. Výhodou je, že nejsem zatížen názory, co umění je a není. Tvořím pocitově, emočně, inspirován srdcem.

Vaší tvorbě se objevují často motivy ženského těla, z toho usuzuji, že máte k ženám blízko. Co vás na nich nejvíce inspiruje?

Popravdě to neumím pojmenovat přesně. Jsou to vibrace, které jdou mimo moje vědomí, asi je to zakódované v DNA a probouzí chemii těla. Ženské tělo je pro mne symbol lásky, krásy, prožitku, slasti, mateřství, zakázaného ovoce i touhy, tajemství a dalších podstatných jmen. Ženské tělo mne inspiruje ladností dokonalých křivek tvořených tím Nejvyšším a tušením možného. Probouzí zvědavost, touhu, chtíč, radost i seberealizaci ve hmotě.

Vzpomněl byste si na první dílo, které jste vytvořil?

Když nepočítám brože, prstýnky a náramky, tak reliéf nazvaný "Tak si hod", byl to vlastně terč s obličejem. Od svého kamaráda modeláře jsem dostal jedno staré dláto a slepenou lipovou desku darem, kterou nepotřeboval, ať si z toho Něco udělám. A tenhle folklor a rituál jsem už dodržel a nepřerušil řadu. Proto jsem také daroval dláto a připravenou desku pro lepší rozjezd svému ve dřevě začínajícímu kamarádovi pro úžasnou zábavu tvoření.

Kde čerpáte inspiraci? Máte nějaké oblíbené místo, kde vás napadají nové motivy?

Inspiraci čerpám všude. Mohu však dělat pouze věci, jaké je moje Vědomí, jaké je moje "Já jsem". Mohu dělat jenom TO, čím jsem, jak bohatá je moje duše. Ona je tím,

kteřá TO realizuje. Oblíbené místo je na pohovce vleže, kde čekám, až přijde TO, o co jsem požádal... intenzivně myslím na NIC. Občas i usnu a pak vím. Nejsm zdrojem, jsem pouze kanál, tak se nebojím, že by řeka inspirace vyschla.

Umět pracovat s posvátnou geometrií, respektovat tvary, symboly, chápat přírodní a duchovní zákony, být Vědomý, to je kanál pro příjem inspirace.

Existuje socha, ke které máte silnější vztah než k ostatním? Oblíbil jste si nějakou natolik, že si ji chcete nechat pouze pro sebe?

Mám doma pár věcí, které už nedám. Mají svoje hřebíky na zdi a už nechci sádrovat další díry. Všechny sochy a reliéfy však doma mít nemohu. Moje úloha končí tím, že jsem dílo dotvořil. Pokaždé jsem bohatší o zkušenost, kterou jsem při tvoření nasbíral. Loučím se s nimi rád a ještě radostněji se s nimi po dlouhé době na návštěvě setkávám třeba s údivem: „Tohle jsem dělal já?“⁴. Je TO vždy pro mne zajímavé setkání. Jednu favoritku jsem však měl, prodal jsem ji. Až pak se mi po ní začalo stýskat, byl to od přírody neopakovatelný kus.

Které soše jste věnoval nejvíce času?

Nejvíce času a trpělivosti jsem věnoval svatým, Janu Nepomuckému a Prosperovi, které jsem dělal podle svého hliněného modelu. Samotný model je disciplína pokory, kdy je nezbytné respektovat danosti. Ve dřevě pak neustále kontrolovat dimenzi abych někde neujel. Což je při mém naturelu významná maturita. Mám rád impulsivní řezy i s rizikem, že se to nepovede.

Které dřevo využíváte nejčastěji? A které nejraději?

Dělám z lípy, olše, dubu, ořechu, třešně, borovice i dalších. Každá dřevina má svou kresbu, vůni a vlastnosti, které určují vhodnost, k čemu se dají použít. Do exteriéru používám nejčastěji dub – pro jeho trvanlivost. Pro reliéfy klížím fošny z lípy. Nejraději tvořím z ořechu pro jeho nádhernou kresbu, barvu a možnost jemných detailů. Správná volba materiálu je základem úspěchu. Záleží na zkušenosti a pozornosti, abych vybral správný kus dřeva. Pro mne není důležité, z jakého dřeva socha je, ale jak se povedla, jaký má výraz, co vyznačuje, jak se líbí a jestli je přínosem a může obohatit celek.

Jak dlouho se věnujete jednomu dílu, máte nějaký plán, nebo mu věnujete tolik času, abyste s ním byl co nejvíce spokojen?

Dělám sochy v čase Kairos, to je nejprůhodnější doba pro vznik díla. Není to jako v čase Chronos, kdy se počítají hodiny. Nejde určit, jak dlouho to bude trvat. Na díle pracuji tak dlouho, dokud nejsem spokojen, nedám jej dříve z ruky. Musím mít pocit, že se už nedá nic vylepšit, že je dílo v harmonii. Hodiny a dny splývají v jeden celek času. Někdy se daří a jsem spokojen téměř ihned, jindy TO chvíli trvá, dokud nenaleznu TO správné. Stačí strašně málo, aby dílo bylo TO pravé. Musím mít odvahu udělat definitivní nevratné řezy, které intuice našeptává.

S jakou vizí začínáte tvořit nové dílo? Máte na začátku všeobecnou představu, která nabývá konkrétní podoby až v průběhu samotného sochání?

Chci, aby moje díla vyvolávala emoce, nevím, jak konkrétně to udělat, ale snažím se o TO. U soch z celých kmenů do exteriéru mám pouze myšlenku, vizí a jednoduchý náčrt. Nechávám se vést krásou, strukturou dřeva a momentálním rozpořením a intuicí. Respektuji přírodu, vady, zvláštnosti dřeva a naopak zvýrazňuji prvky, které jsou neopakovatelné. Je nezbytné být přítomný v každém okamžiku, každý špatný řez oddaluje nalezení toho, co hledám. Nikdy není jistota, že TO najdu.

U interiérových soch a reliéfů, které lepím, aby nepraskaly, mám v podstatě detailně rozkresleno, jak budou vypadat. Vyplátí se detailně promyšlený náčrt a model. Během tvoření naskakují další impulsy k vylepšení díla a především volbě, nechat se zlákat na tuto cestu. Někdy zkusím a lituji, někdy zkusím a neskonale se raduji! Dělám sochy pro radost! Dělám sochy pro vás!

Na jakém díle v současnosti pracujete? Máte na začátku tvorby sochy už přesnou vizí, kde by měla být v zahradní kompozici umístěna?

Momentálně na reliéfu "Dialog". Tvořím ho kombinovanou technikou vlepování segmentů různých dřev do mozaiky. Využívám různých řezů podélných, příčných, které dávají vyniknout kráse a zhuštěné energii dřeva, která je v něm zakódována. V zimním období se uchyluji do svého ateliéru za teplem a dělám právě drobnější věci. Velké sochy do zahrad dělám v období

od jara do podzimu ve svém venkovním ateliéru.

Když si zákazník u mne koupí hotovou sochu, která se mu líbí, hledáme společně místo na jeho zahradě. A opačně, pro konkrétní místo a téma objektu na zahradě klienta zpracuji kreslený návrh. Pokud se mu líbí, jdeme do realizace. Mám zaznamenané nápady kreslené tužkou pro představu a inspiraci zákazníka, "čeho všeho jsem schopen", ty hodně pomáhají, co všechno by na zahradě mohlo být.

V roce 2007 jste získal hlavní cenu CZECH ART FESTIVALU za nápad a kreativitu a v roce 2010 první cenu v kategorii dřevo. Které z vašich prací byly oceněny?

Na Czech Art Festivalu nebylo hodnoceno jedno dílo, ale celková tvorba umělce, jak v případě hlavní ceny, tak v kategorii dřevo. Kreativita, originalita. Nápad není náhoda, ale způsob vnímání, myšlení, postoje a barevnosti duše. Vytváření toho, co tu ještě nebylo, rozšiřování obzorů pro všechny.

Můžeme si vaše díla prohlédnout i na místech přístupných široké veřejnosti, nebo jsou pouze v soukromých zahradách?

Zahradní sochy jsou v soukromých zahradách různě po republice. Ve veřejných prostorách pak v Knihovně města Ostrava a v mé Galerii VIVA v Nové Bělé, kterou můžete po telefonické dohodě navštívit. Na mých internetových stránkách a v obrázkové knize, kterou jsem vydal, si můžete blíže prohlédnout více z mé tvorby. Mimořádně, ve vydání 5/2013 vašeho časopisu byla publikována zahrada, kterou zdobí Vodnářka z mojí dílny.

Mile mne zaujala místa vašich výstav, které realizujete na méně obvyklých místech. Jak vás napadla zubní ambulance nebo nemocnice?

Také chodím k zubaři a také trávím v čekárně minuty i hodiny, tam jsem v čase Chronos. V čekárně jste v takovém ohroženém citlivém rozpořením a vnímání. Když široko daleko kolem vás nic není, jen obraz, dva metry před vámi, nejde se nedívat, prostě se díváte. Máte spoustu času si ho dokonale prohlédnout, proto jsem ho koupil. TO je ten správný prostor, jak jít za lidmi. Do galerií lidí moc nechodí, nerozumí tomu, co se tam prezentuje, ale k zubaři musí časem většinou každý. Tak sobě i pacientům dávám šanci se potkat.

